

KÖZVÉLEMÉNY

Megjelenik vasárnap, szerdán és pénteken
SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Arpád-utca 268. szám.

Főszerkesztő: dr. HAJDU DEZSŐ
Felelős szerkesztő: dr. SZABADOS JOZSEF

Előfizetési árak 1 hóra:
HELYBEN 40 FILLÉR. VIDÉKEN 60 FILLÉR
Előfizetési és hírd. díjat a kiadóhiv. kérünk.
Egyes szám ára 2 fillér.

Urak és parasztok.

(H.) A fenálló társadalmi keretek egyidősek magával a társadalommal, mert ezzel együtt fejlődtek ki. Nálunk is tehát ezeresztendősi történelmi fejlődés folytán alakult ki az uri osztály és a parasztság.

Ez a társadalmi berendezkedés tehát nem az ugynevezett uri emberek önkényes feltokodása vagy pedig a földmivelő nép erőszakos elnyomása folytán létesült, hanem a nemzetnek társadalom és államalkotó életéből, a népléleknek szinte öntudatlan, vagyis önmagából fakadó és az életviszonyokhoz alkalmazkodó megnyilatkozásából.

Ez az ezeresztendősi fejlődési folyamat alkotta társadalmi rend lehet sokak előtt célszerűtlen, lehet megtámadtatásoknak és felforgatási törekvéseknek tárgya, de ez egészen hiába való dolog.

Ezt az ezeréves alkotást, melynek gyökerei mélyen belenyúlnak az állam alkotmányába s a nép természetrajzába és a társadalmi élet minden alakulatába, máról holnapra eltörölni, kiirtani és egy papíron készült társadalmi renddel fölcserélni nem lehet.

Ilyen ideális társadalmi berendezkedést, amely minden tekintetben jobb legyen az ed-

diginél, annyira, hogy ezt a nagy felforgatást csakugyan érdemes is legyen érette megselekedni, — még papíron sem lehet kidolgozni, még kevésbé lehetne a népek életére rákényszeríteni és az embereket az új formákba beosztályozni.

Maga az az egyetlen körülmény, hogy az emberek, amint azok az ezeréves magyar államban társadalmilag kifejlődtek, — nem alkalmasok más társadalmi formák betöltésére, — elég ok arra, hogy új formák ne létesülhessenek és illetve fenntarthatók ne legyenek.

Már pedig a mai emberek nem alkalmasok arra, hogy más társadalmi keretekben éljenek, mint a milyenekbe belé fejlődtek. Ha alkalmasok lettek volna magasabb, tökéletesebb és célszerűbb társadalmi berendezkedésre, akkor ez a helyesebb társadalmi alakulat már önként ki is fejlődött volna.

De a mi társadalmunk nemcsak hogy nem miatól fejlődött, hanem mélyreható fejlődési folyamatot egy jobb berendezési forma felé, hanem még a régi, bevett, megszokott és rá nézve ma még egyedül lehetséges kereteket sem tudja betölteni.

Az uri osztály nem igazi uri osztály és a parasztság nem az a parasztsztyály, amelynek lennie kellene.

Az a rettenetes hazugság, amelybe egész állami és szociális életünk takarva van, ebben is megmutatkozik.

Nálunk nincs uri osztály. Vannak egyes uri emberek (kevesen), de uri osztály, amely ennek a társadalmi alakulatnak minden derék és rokonszenves tulajdonságát bírja és érvényesítene, csak szórványosan jelentkezik az ország egy-egy városában s így az egész országra nézve csak azt mondhatjuk, hogy nincsen. Zentán meg éppen nincs. Uri ember se sok akad. Ez a pár uri ember egymástól elidegenedve, széthuzva nem tudja még a magvát sem alkotni egy uri osztálynak, amely mint társadalmi közület szerepelhetne, s így a nemesebb emberi érzések ápolása, a magasabb rendű emberi tevékenység, az emelkedettebb szellemű társadalmi élet nálunk teljesen idegen. Azok a lelki tulajdonságok, amelyek az embert urrá teszik, a humánus emberbaráti érzés, a tudományok és művészetek szeretete, az ezekért és a közért való áldozatkészség, ha egy-egy kis lakás szűk falai között meg is huzódnak, de a város társadalmi életében meg nem nyilatkoznak. Ehelyett a közönséges, profán, cinikus kalmárlelkek, a maguknak és társadalmi állásuknak tartozó kötelességeikről megfélemedezett filiszterek, finomabb érzéseket

Mikor én Jókait korrigáltam.

— A „Közvélemény“ tárcája. —
Sziebenburger Károlytól.

Jelen sorok elé szinte félve írom a főntébi címet, félve nehogy azt gondolhassák, hogy valami Fényes-féle kínos feltűnésre vágyakozom, avagy a költő fejedelem sirján korrigálásommal a legkissebbké hyéna számba jöhessek. „A Halhatatlannak“ irodalmi működéséből bácskai és szabadkai dolgokat elevenek fel, amelyeket részben már Jókai életében 1896-ik évben közöltem, ugyan is ekkor olvastam Jókai „statisztikai jegyzeteit“, amelyekre ugyanakkor a következőket írtam:

Könnnyű Jókainak! Az ő cikkeit csak az nem olvassa, aki vak; s az én cikkeim a bácskai homokbuckákon túl ritkán tévednek messzebbre. Ő a százados tölgyszéles idöben is nagyobb zugást okoz, mint a kis cserje a nagy vihar alatt. — Pedig ezuttal „a nagy fába“ vágom a — tollat; a tölgyről csak leesik egy kis levélke, az igénytelen cserje ezzel is gyarapodik.

Mertem pedig ezt nyolc év előtt tenni azért, mert tudtam, hogy Jókai nem katolikus, tehát nem római pápa s így nem is csalhatatlan, pláne bizonyos statisztikai dologban épen nem az! Mert tem pedig Jókait korrigálni azért is, mert Szabadkán vagy nyolc évvel ezelőtt én is a statisztikai bizottság tagja lettem és így a nagy statisztikus, korrigálhattam.

Jókainak 1896-iki „statisztikai jegyzeteiből“ idézem a következő sorokat:

„A poétaságnak vége van. A száz kötetem le van zárva, több nem fér bele.

Vagyok már tiszteletbeli doktor, azonban tiszteletbeli borbély is, s ha jól emlékszem a titulusai m hosszú sorára: tiszteletbeli hadastyán, házmester, hordár, zoltár éneklő, csak ügyvéd és csizmadia nem vagyok tiszteletbeli, mert ezekhez a tudományokhoz van valóságos diplomám és mesterlevelem, s bármikor gyakorlatba tehetem magamat. Legutóbbi időben a kertészeti jegyzetemmel érdemeltem ki a filoxéra biztos tekintélyes állást.

Most a statisztikus címet törekszem kivívni.

Mint statisztikus szólok én is az ügghöz, tehát autonóm joggal korrigálhatok s a vörös plajbászt Jókainak alábbi kitételeire hegyesítem:

Írja Jókai: „Én az 1861-ki országgyűléstől kezdve egész a mostani (1896.) legutolsó választásokig folyvást jegyzem és osztályozom a magyar képviselőház tagjainak neveit: a szerint, hogy milyen nemzetiséghez tartoznak azok.

Most összeállítom az egész 35 esztendei tanulmányomat.

Eszerint volt a magyar képviselőháznak

1861-től mostanáig (10) tíz országgyűlésen keresztül ezernégyszáztizennyolc tagja, akikkel én mind per-tu voltam: a kiknek az arcára, alakjára most is visszaemlékezem.“

Ezen 1418 igazolt képviselő közül azután felsorolja Jókai a 71 délszláv nevű képviselő közül bennünket érdeklő, Piukovits, Antunovics, Drakulicsot és többeket, egyedül Bácsország és Szabadkamegye Vojnichait nem említi.

Erre azután vörösceruza elő, kis cserje írj, statisztikus korrigálj!

Kapóra jött épen Jókai szerkesztősége alatt megjelent „Magyar Nemzet“ című lap (1896-ik évre április hó 12-iki száma), a mely tárcáim második kötetéről a többek közt így ír: „Sziebenburger tárcáiban feltalálhatjuk a szerzőnek jóízű életfilozofáját, kedélyes észjárását és mindenek fellett végtelen lokálpatriotizmusát, a melylyel a dus Bácskának minden egyes rögéhez ragaszkodik...“

És Te szent! poraidban is örökké Élő felledhetetlenünk a korrigáló vörös ceruza lehanyatlík kezemből, a lokál patriotizmus, Bácska göröngyéhez való ragaszkodás eszembe juttatja, hogy a kiket hathatatlan tollad kihagyott a „statisztikai jegyzeteiből“, azok már Előtted költöztek el az örök Istenség trónusához! bajsai Vojnich Lukács, Vojnich Barnabás, Vojnich Jakab parlamenti tagok mind-mind ott vannak!

Az örök igazság honából ők korrigálják „statisztikai adataidat“: én nem!

és finomabb szükségleteket nem ismerő léhák járkálnak uri ruhákban — kocsmákba és kártyaszobákba.

Ebben merül ki Zentán az állítólag uri osztály élete.

Az uri osztály tehát nem hogy fejlődnek, hanem határozott visszaesést mutat föl, mert itt kevés kivétellel csak uri ruhában járó és uraknak való foglalkozást űző parasztok élnek.

A parasztság szintén elvesztette a lába alól a talajt. A parasztság régi erényei, a józan, takarékos és erkölcsös élet, a föld komoly szeretete, a tisztességtudó, becsületes gondolkodás mind ritkább és ritkább jelenségekké válnak és ezek helyett nagymérvű kocsmázás, duhajkodás, erkölcstelenség, szeretlen és jogosulatlan földéhség, urhatnamság s emellett a jogtalan vagyonszerzésre való nagy hajlandóság töltik be a lelkeket. A paraszt osztály tehát szintén züllik erkölcsökben jobban, mint anyagiakban s ennek is — valljuk csak be! — nagyrészt az uri osztály értéktelensége az oka.

No most vegyük még a tetejébe azt, hogy a város hatóságai, a hivatalos közélet vezetői, képviselőtestülete is csaknem kivétel nélkül olyan egyénekből állanak, akik a mélyen leszállt színvonal fölé nem emelkednek ki, jó izlés, értelmiség, kulturérzék és uri lélek nélkül szükölködve, — és akkor előttünk áll ennek az átok alatt szenvedő városnak sötét képe.

Ugyan mi jövője lehet ennek a Babilonnak?

Országos szőlészeti értekezlet és borvásár Szegeden.

Folytatás.

Érdekes fejtegetéseiben három főkérdésre terjeszkedik ki:

- az olasz borvámra;
- a boritaladó leszállítására;
- a pincezövetkezetek megalakítására.

Az olasz borvám-kérdés közismeretű. Ausztriából elárasztanak bennünket idegen borral. Helytelen dolog alacsony vámmal bebocsátani ezeket a borokat. Még a szabadkereskedelem hazája, Anglia is nagy váموkat vet az idegen borokra és mi valósággal öngyilkos politikát követünk el akkor, midőn 3 forint 20 krajcáros vámmal az idegen borokat beeresztjük. A 10 évre megkötött szerződést tavaly 9 hónapra meghosszabbították egy provizoriális szerződéssel, mely szerint minden hektoliter olasz bor 47. korona behozatali vámot fizet.

Ez megakadályozta az olasz bor beözönlését, de — fájdalom! — úgy hallik, hogy ez az állapot nem soká tart. Az új szerződést az olasz kormány szája ize szerint kötik meg. Ez merénylet lesz a magyar szőlőgazdák ellen. Tekintetbe kell vennünk, azt is, hogy ami kedvezményt Olaszországnak adunk, azt a többi államok is követelhetik tőlünk. Hírlik, hogy az új szerződést holnapután megkötik. Taviratilag kell tiltakoznunk a magyar érdekek eltiprása ellen. (Helyeslés) Egyébként a törvényhozásnak módjában lesz visszautasítani a helytelen szerződést.

A boritaladó leszállítása nálunk létkérdés. Oly magas boritaladó, aminő Magyarországon van, egyetlen államban sem létezik és a házi fogyasztás mindenütt adómentes. Nálunk a fogyasztási adó sok helyen egyenlő a borár-ral. A pálinkát sokkal gyengébben adóztatják meg. Oda kell törekednünk, hogy ezek a differenciák elsimuljanak s a magyar nép itala a bor legyen, míg a szesz ipari célokra termeljük. Vessünk a pálinkára magasabb adót. Anglia négyszer annyit vet mint mi

— és a borfogyasztási adót szállítsuk le legalább felénnyire és a házi fogyasztást adómentesítsük.

A borértékesítés mindig öletszerűen megy nálunk. A borvásárlás nálunk szabad egyezkedés tárgya. Akinek jó összeköttetései vannak, az drágábban adja el, aki meg van szorulva, az olcsón vesz-tegeti. A kölesből telepített szőlők részleteinek esedékessége november 1-re esik. Októberben, szüretkor el kell kotyavetyélni tehát a termést, mert jön a licitáció

A pincezövetkezetek szükségességeiről szól végül és a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

Mondja ki az értekezlet hogy

1. azok a hírek, melynek az olasz kereskedelmi szerződéses tárgyalások ügyében a lapok révén legújabb napvilágot láttak, az itt összegyűlt szőlőbirtokosságot a legnagyobb aggodalommal töltik el, miért is szükségesnek tartja a kormányelnök figyelmét újlag sürgősen felhívni, hogy csakis oly szerződés megkötésébe egyezzen be, mely a borra nézve az új autonóm vámtarifajavaslatnak változatlanul szerz érvényt;

2. a borfogyasztás emelkedése és ezzel egyidejűleg a szőlőművelésnek jövedelmezősége szempontjából elengedhetetlenül szükségesnek tartja, hogy a jelenleg érvényben levő boritaladó legalább felénnyire leszállítsák és az egész országban egyenlővé tétessék, a házi borfogyasztás pedig teljesen adómentesítessék;

3. a borértékesítési viszonyok javítása céljából pincezövetkezetek létesítését szükségesnek tartja s azért azt a mozgalmat, mely a fővárosban egy országos központi, azonkívül pedig vidéki szövetkezetek alakítása ügyében megindult, helyesli és támogatja.

Az értekezlet egyhangúlag elfogadja a határozati javaslatot.

Zauner Richárd szőlőtelepi igazgató és Ballay Jenő titkár érdekes felolvasásai következtek.

Gyűlés végeztével a Kass-vigadóban bankett volt.

Délután 3 órakor megnyitották a borvásárt, melynek igen sok látogatója van. A kiállítászerű borvásár az új-szegedi Vigadóban van s holnapután a magyar vendéglősök szegedi kongresszusuk alkalmával meglátogatják. Ez alkalommal valószínűleg sok vásárlás törtérik.

HIREK.

A főgimnázium tervpályázata följött f. hó 17-én d. u. döntött az evégre kiküldött bizottság. A bizottság tárgyalását megelőzőleg f. hó 16-án a műszaki kiküldöttek vizsgálták át a terveket és ugyanők tettek előterjesztést a 17-én összeült bizottságnak. A műszaki kiküldöttek két tervet ajánlottak egyforma kvalitásnak gyanánt a díjazásra. Az egyiknél a főépület az udvarba épülne mintegy 30 méterrel a fronton belül, a másiknál a főépület a frontra épülne.

A bizottság ülésén részt vettek D u d á s Lajos polgármester elnöke alatt F ö r k Ernő a Magyar Műnők és Építéset egyesület kiküldötte, S z t a n k o v i c s főmérnök a bácsvármegyei államépítészeti hivatal vezetője és a bizottsági tagok. D u d á s polgármester ajánlatára a bizottság többsége azt a tervet fogadta el az első díjjal jutalmazandónak, amelynek a főépület a frontra épülne s ennek jelisége: 1697. szept. 11. A bizottság ajánlja, hogy a pályaterv készítője bizassék meg a művezetéssel is. Megvétele ajánlja a bizottság a H o m é r jeliségű pályatervet, amely a másikkal szemben kisebbségben maradt és ezenkívül felhívja a S a v o y a i J e n ő és a H á r m a s b e j á r a t jeliségű pályatervet készítőit, hogy 200—200 koronáért a terveket engedjék át.

A többi pályaművek dícséretben részesültek. Az építési költségekre nézve megállapította azt is, hogy az előírt feltételek mellett az épületet 160000 koronáért fölépíteni lehetetlen és tényleg egy pályamű sincs, amely ennyiből kiépíthető volna. Az 1697. szept. 11. jeliségű pályamű amely az első díjat nyerte, 185000 koronába kerül, a H o m é r, mely ezzel szemben kisebbségben maradt, 197000 koronát igényelne. A polgármester a bizottság nevében megköszönte a műszaki kiküldöttek nagy fáradtsággal járt munkáját, akik tényleg óriási feladatot végeztek el 19 pályamű részletes megbirálásában. A bizottság határozata már csak azért is öröndetes, mert az első díjjal

jutalmazott pályamű tényleg a legkiválóbb művészeti alkotás, emellett olcsóbb, mint a másik, a kivételnél még több megtakarításra is alkalmas és ezen felül a homlokzat magyar stylusban van ki-képezve. A bizottság jelentése a legközelebbi közgyűlés elé lesz terjesztve, amelyen a nyertes tervek jelleges levelei felbontatni fognak.

Kossuth Lajos születésnapja

Szeptember 19-én, holnap lesz százkettedik évfordulója Kossuth Lajos születésének.

Csendőrség Zentán.

Régi forró kívánságunk teljesül. Zenta végre csendőrséget kap a rendőri szolgálatok teljesítésére. Az utóbbi időben a közbiztonság már hihetetlenül gyalázatos volt. Hallatlan volt már az erőszakosság élet és vagyon ellen, nem volt nap, hogy bicskázás, rablás, utonállás stb. gaztett ne esett volna meg ezen a városban. Valóságos áldásként vesszük azt a hírt tehát, hogy a csendőrség behozatala bevezetett tény. Pénteken reggel érkezett Kosztká Pál csendőrezredes a belügyminisztérium megbízásából, hogy a tárgyalásokat megtartsa Zenta város hatóságával a rendőri szolgálatoknak a csendőrséggel való ellátása iránt.

Beható tanácskozás után a bizottság abban állapodott meg, hogy a csendőrök létszáma 54-re emeltetik. Ez az 54 csendőr ideiglenesen három részre osztva helyeztetik szét a városban. A város különböző pontjain állandó őrszemek alkalmaztatnak s egyelőre hat ilyen őrség létesül, amiknek a számára, hogy az idő viszontagságai ellen véde legyenek, kis faházakat készíttetnek a katonai faköpenyeg mintájára. Ezek az örök éjjel nappal őrhelyükön tartózkodnak felváltva.

Az őrhelyül szolgáló faházak el lesznek látva vilamos jelző készülékkel s ezeknek segítségével vel állandó érintkezésben lesznek a laktanyákkal úgy, hogy szükség esetén nagyobb csendőri erő is odaszíthat az illető őrhelyhez egy adott jelre.

Az új csendőrség a szolgálatot 1905. január 1-én kezdi meg. Az éjjeli szolgálatot azonban már október 1-től kezdve a csendőrség veszi át a rendőrségtől. A csendőr ezredes a miniszter kiküldöttje, fel volt hatalmazva oly ígéret megtételére is, hogy haza érkezése után nyomban intézkedik ezen éjjeli szolgálat kellő beállításáról. Tehát október 1-én idehelyeznek a mostani csendőrséghez 10 csendőrt s így januárig gondoskodva van ez által az éjjeli szolgálatnak megfelelő teljesítéséről. Januárban aztán 54 csendőr lép végkép a rendőrség helyébe.

A csendőrség felszerelését egyelőre a kincstár fizeti, de ezt az összeget 9632 koronát a város 10 év alatt köteles megtéríteni. Az eddigi kiadások a csendőrség alkalmazása által csak 19000 koronával növekednek.

Az által, hogy a közbiztonsági ügy egészen a csendőrök kezében kerül, természetesen megbeszélések a mostani rendőrség feloszlását is. A megállapodás szerint összesen 23 gyalog és lovas rendőr bocsátatik el. A nyugdíjjogosultsággal bíró 15 rendőr azonban továbbra is a város szolgálatában marad. Az elbocsátandó rendőrök közül, azok a kik a csendőrségi szolgálatra alkalmasak — ezek tekintet nélkül családostólra ha jelentkeznek, fel fognak vétetni a csendőrséghez.

Kosztká Pál csendőrezredes a ki a tárgyalások tapintatos vezetésével s megnyerő modorával lehetővé tette az ügy gyors és sikeres elintézését a tegnapi délutáni vonattal távozott körünk-ből.

Egyházmegyei hírek.

Barsy Viktor Nagybaracsáról Fajsza, Dallmann Ferdinand Bácsszentivánról Kerényre. Kanyó Gyula Szabadkáról Dusnokra, Mészáros Béla Dusnokról Szabadkára, Kindl Antal Palánkáról Hódásgrá kápláni minőségben áthelyeztettek. Az ujmisések közül: Godó László Nagybaracsára, Sütő János Bácsszentivánra és Schweitzer Ferenc Palánkára küldettek. Nespolyai János tiszakálmánfalvi lelkész, betegsége miatt nyugdíjaztatott.

Plébánosi vizsga.

A Kalocsán e hó 7-én tartott synodalis vizsgálaton Csóti János zentai és Kozák József szt.-tamási káplánok jelentek meg.

Beiskolázás.

A kir. tanfelügyelő szigorú rendeletet bocsátott ki az előjáróságokhoz, hogy az óvó- és tankötelesek beiratását a legszigorúbban hajtsa végre. — Az előjáróságok tehát mindazokat, akik mai napig nem iratkoztak be, most már fel fogja hívni és törvény értelmében büntetést s ab a mulasztó szülőkre.

Plébánia gondnokság alatt.

Mély sajnálkozást kelt Csantavéren Gyenes János csan.

tavéri róm kath. plébános esete, akinek plébániai jövedelmét zilált vagyoni helyzete miatt a kalocsai káptalan egyházi gondnokság alá helyezte. Vagyoni helyzetét az rontotta meg, hogy jó szívével és nagylelkűségével számosan visszaéltek. A káptalan most kifizette a tartozásokat és ha a kifizetett összeg megtérül, a gondnokságot is megszünteti.

Inség előtt. Karácson Gyula kir. tanácsos B. Bodrogh vármegye alispánja a jelentkező drágaságra és inségre való tekintettel már jó előre figyelmezteti az elüljáróságokat, hogy írják össze mindazokat, a kik tölre munka nélkül vannak. Továbbá felhívja a elüljáróságok figyelmét arra is, hogy előintézkedéseket tegyenek már most a netalán szükségessé válható inségsegélyezések módjára és a szükséges költségek miként való fedezésére.

A kis kutya tréfaja. Mulatságos eset került a napokban a zentai rendőrséghez. Özv. Hirsline szolgálójának remekszép ünneplő papucsai voltak. A ki csak látta őket mind megbámulta sőt olyan is akadt, a ki megkívánta. Szó a mi szó, a papucs egy őszi reggelen elveszett. Keresik, de hiába nincs sehol. A legszebb két papucs egykori tulajdonosa szomorúan állított be a rendőrséghez panasza. Sirva könyörgött, hogy tegyen a dolgáról a tekintetes kapitány ur és szerezzék vissza az ő drága szép papucsát. Aztán sebes beszéddel elárulta, hogy egy asszonyra gyanakodik, a ki velök egy udvaron lakik. A rendőrbiztos kiment, de a gyanúsított asszonyság nem volt otthon. Csak egy icike-picike kutyácska ugrált fürgén és jókedvűleg a komoly hivatalos apparatus körül. Dél felé haza került az asszony és vagy a pincésitől vagy a közlékeny szomszédoktól megtudta a rendőrbiztos látogatását. Ezen a híren megütődött egy kicsit, de aztán hirtelen jó ötlete támadt. Bement a szobájába s két virágos papucsot vett a köténye alá s bement a káryalott szolgálóhoz: „Nézze lelkem a kis kutya mit hozott haza a reggel: nem a magáé-e?” A szegény lány ráismert az ő kedves jószágaira s magához szorítva jelentette be a szerencsés fordulatot a rendőrségnél. Ime ilyen huncutok azok a kis kutyák.

Megszökött örültek. Baja város lakossága hétfő óta nagyon kellemetlenül érzi magát. Folytonos rettegésben van, mert a városi közkórházból három elmebeteg megszökött. A kórházat tavaly építette a város és 120 örült számára van benne hely. Rövid főállása óta most már másodízben szoknek meg a betegek belőle. Ezuttal ugyan egy ápoló vigyázatlansága okozta a bajt. Nyitva felejtette az egyik betegszoba ajtaját. A szobában három beteg volt: Berán Sándor, Bernschütz József és Frauer István. Mindhárom kisorantak. Szökésüket másfél óra múlva vették észre. Rögtön keresésükre indultak, a rendőrséget is mozgósították, de mindaddig eredménytelen volt fáradságuk. A három bolondnak nyoma veszett. A nyugtalan-ságot, amit az eset Baján keltett, érthetővé teszi azon körülmény, hogy a szökevények egyike, Bernschütz, közveszélyes örült. Amíg szabadon járt késett, rabolt, verekedett.

Gyilkosság. Vasárnap-éjtvőre virradóra éjjel a moholi határban kegyetlen gyilkosságot követtek el. A tetteseket az eddigi erőlyes nyomozással sikerült kézrekeríteni, azonban ezek ezideig konokul tagadnak, de a náluk talált bűnjelék erősen bizonyítja, hogy csakugyan a kézrekerítettek a gyilkosok. Az eset a következő: Vasárnap azaz f. hó 4-én éjjel nagy multság volt Üveges Péter szállási korcsmájában; többek között ott voltak: Szumanár György moholi és Kis Antal, Kis Vince, Kis Lajos és Kis András szabadkai legények, az utóbbiak testvérek, már rég haragudtak és viszályban éltek Szumanárral. A multság éjjeltől víget ért és a mulatók elszéledtek. Szumanárt bortársai biztatták. Ő a legutolsónak maradt és utját nem hazafelé, hanem Kozma Mátyás szállása felé vette, hol Szumanárnak szeretője volt. Alig haladt azonban Üveges korcsmájától egy 200 lépésnyire bekanyarodó dülő uton, egyszerre többen az éj sötétjében rátámadtak, botokkal levették és össze szurkálták. Így találtak reggel az arra menők nagy vértöcsa közepette, összeroncsolt koponyával Szumanár György hulláját. A csendőrség tudomást szerezvén az esetről, Szumanárt szüleinek lakására szállította, a dologról a hatóságnak rögtön jelentést tett és a tettesek után a legszeleesebb nyomozást indította. A nyomozás

célra is vezetett, amenyiben még az nap fogták el a szabadkai határban lakó fent említett Kiss testvéreket, a kiknél tartott házkutatás számos bűnjelt adott a csendőrség kezébe, így találtak egy törött puskát, melynek törött agyán friss vérfoltok voltak láthatók, továbbá egy törött olmos botott és még négy más vaskampó és bőrbütyökkel ellátott botott. A csendőrség mindjárt vallatóra fogta a bűnös Kis testvéreket, ezek a legkonokabban tagadnak. A hatóság Dobos zentai aljárásbíróval még aznap kiérkezett a tett színhelyre -- felboncoltatta a meggyilkolt Szumanárt és constatálta, hogy a halált a fején levő koponya törések és agyvérzések, továbbá a szív táján kapott szurás okozta. A Kis testvéreket másnap a zentai járásbíróhoz beszállították. A nyomozást Bertalan és Kenéz csendőrségvezetők vezették és nekik köszönhető, hogy a bűntette nézve oly bűnjelkeket sikerült beszerezniük mely a Kis testvérek bűnösségét kétségtelessé teszi.

Az adós, hitelező és a szappan története. Egy uri asszonynak — ő a hitelező követelése van egy parasztasszonyon. Az adós szorgos igyekezettel hosszabb időn át kibújt a fizetés alól. Nem mutatkozott azon a környéken, a hol hitelezőjével találkozhatott volna. A sors úgy akarta, hogy pénteken reggel mégis összekerüljének. A szegény asszony az ócskaságok között a hol nem igen tarthatott a felismeréstől — szappant árult. Az uriaszony valahogy véletlenségből arra vetődött a piaci bevásárlás közben és fölismerte a szappanhalm mögött gubbasztó asszonyban az ő asszonyát. Lett erre egy kis perpatvar: s a végén az uriaszony az adósság fejében erővel felnyalábolt egy csomó szappant. A szegény asszony ekkor hirtelen haragiában galléron ragadta a szappantorony támadóját aki viszont egy hatalmas arculütéssel felett és sietett ott hagyni a verekedés színterét. A mi adóssunk se rest, befut a rendőrséghez, odacitáltatja a hitelezőt és a szappant visszaköveteli. A rendőrség úgy fejezte be az asszony-háborút, hogy visszaadatta az uriaszonynyal a jogtalanul elragadott szappant.

Megölte a marólug. Molnár Jánosné topolyai asszony ez évi június havában nagymosással volt elfoglalva. A nagymosáshoz marólugot használt, a melyet feloldva egy üvegbe tartott. Ezt az üveget az asszony egy alacsony székre tette, úgy, hogy kis gyermek is hozzáférhetett. Kis 2 éves Mariska leánya fel is használta az alkalmat s a mikor édesanyja ki ment az udvarra, a marólugos üveget felhajtotta. A szerencsétlen kis teremtes 2 órai keserves kínlódás után meghalt, megölte az erős marólug, amely a beleit egészen kirágtá. Molnárné tegnapi ezen eset miatt gondatlanságból okozott emberölés vétségéért 3 napi fogházra ítélte a szabadkai kir. törvényszék.

Meghívó. A Zentai Kömüves és Ács szak-egylet könyvtára alapja javára 1904. szeptember 18-án Vörös Flórián vendéglőjében tekeversenyvel egybekötött zártkörű szüreti mulatságot rendez. Belépti díj személyenként 80 fillér. A tekeverseny délután kezdődik. Első díj egy 10 koronys arany, második díj egy tájék szipkát.

Halálos vasuti szerencsétlenség. Halálos vasuti szerencsétlenség történt szerdán hajnalban a 86. sz. vasuti őrháznál. A 908. sz. Szabadka felé haladó személyvonat egy egylovas kocsián a reggeli piacra tartó asszonyt darabokra szaggatott, a lovat is megölte a kocsit ezer darabra törte. A rendes uton haladó, kocsin ülő asszony nem vette észre a vonat közeledését s minthogy a sínpárt átszelő utat elzáró sorompó sem volt leeresztve, a lo akadálytalanul tartott a sínpár felé, melyen a vonat teljes gőzzel közeledett. Vonat és kocsi egyszerre értek a kereszteléshez. A kocsi a vonat elé került. A másik pillanatban a gép lovat, kocsit, asszonyt irtozatos erővel sodort maga előtt. Néhány pillanat múlva pedig az asszony holttestén keresztül robogott tova. A lovat leütötte a sinek mellé, de már szintén élettelenül. A kocsit kis darabokra törve találták meg.

Faeladás. A városi tanács közhír teszi, hogy az országutakon kiszáradt vén fák a város-gazda hivatalos helyiségeiben f. é. szeptember hó 25-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett el fognak adni.

A nő és az óra. Egy filozófus össze-hasonlította a nőt az órával s ez a bizarr gondolat a következőket eredményezte. A bakfi a régi órához hasonlít, mert mindig siet. A kacér leány olyan, mint a torony óra: mindenki meg-nézi, de senki sem veszi meg. A szép de csacska leány a zenélő órához hasonlít, mert elinte tet-szik, később azonban untat. A gazdag leány olyan mint az arany óra, mert rögtön azt kérdik: mi az ára? A szájas asszony olyan, mint az ébresztő óra, mert már hajnalban zörög. A házas nő az ingaórához hasonlít: lassan, de méltóságteljesen jár, csak nem szabad elhanyagolni.

Gabona árak. A lagutóbbi piacon a gabona árak a következők voltak: Buza 19 K. 60 fil. Árpa 14 K. kukorica 14 K. csöves kukorica 6 K. 40 fil. zab 12 K. Az árak métermázsánként értendők.

Lóverseny Zentán. A Zentai Gazdakör 1904. évi szeptember hó 25-én délután fél 3 óra-kor a város alatti réten készült pályán lóversenyt rendez. Futamok: I. Latinovits Frigyes sikverseny. Kizárólag zentai mezőgazdák részére. Távoltság 1200 méter. Díjak: 1. díj 120 kor. — 2. díj 50 kor. — 3. díj 30 kor. Ezen díjakat nagys. Latinovics Frigyes ur adományozta. II. Zentai járás-mezőgazdáinak versenye. Kizárólag Ada, Mohol. Magyarkanizsa és Martonos mezőgazdái részére, Díjak: 1. díj 120 kor. — 2. díj 50 kor. — 3. díj 30 kor. Ezen díjakat a Zentai járás közséi adományozták. III. A Zentai Gazdakör versenye. Kizárólag a Gazdakör tagjai részére. Díjak: 1. díj 120 kor. — 2. díj 50 kor. — 3. díj 30 kor. Ezen díjakat a Zentai Gazdakör adományozza. IV. Urlovasok sikversenye. Ezen versenyben résztvehet minden bácsbodrogh-vármegyei urlovas és a megye területén állomásozó tisztikar. Díjak: 1. díj hölgyek díja. 2. díj 150 kor. — 3. díj a tétek. A hölgyek díját Zenta város és a járás közséinek lelkes hölgyei adományozták. V. Vigasz verseny. Távoltság 1000 méter. Az 1., 2., 3. futamra a nevezés előzetesen a Zentai Gazdakör helyiségében a titkárnál és a verseny kezdete előtt az oszlop-nál. Tit nincs.

Ne mulassza el senki, vászon székségletét, Klein Ignác fehérnemű üzletében beszerezni, mivel ott, a legtartósabb vászonakat, valamint saját varrodájában készült női és férfi fehérneműeket, asztal-neműeket, s menyasszonyi kelengyéhez mindennemű eikket olcsó szabott árak mellett árusítanak.

Laptulajdonos: Dr. Hajdu Dezső.

Lapkiadók: Pléstity és Horváth.

A legolcsóbb, friss portland és román-cement kapható

FISCHER és BRESZLAUER

mészégető cégnél, mint a Beocsini cementgyár főképviseleínél.

Eladó.

Bergel Mór lisztkereskedő tudatja a közönséggel, hogy az Árkosutóban levő üres telke, mely házépítésre igen alkalmas, örök áron eladó.

Kiadó szoba.

Egy külön bejáratu utcai előszoba, bu-torral vagy anélkül azonnal kiadó.

Lapping Ferenc

Árpád utca 267. sz.

Magános nőnek!
Buchwald házban (Kigyó utca)
2 csinosan bútorozott szoba magános urinőknek azonnal kiadó.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. járásbírósg mint telek-könyvi katóság közhírré teszi, hogy Geier Gy. és társa végrehajthatónak Müller Sándor és társa végrehajtást szenvedett elleni 300 K. s járulékaí iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a zentai kir. járásbírósg) területén lévő a magyarkanizsai községhatárában fekvő a magyarkanizsai községhatárban fekvő a magyarkanizsai 338. sz. betétben A 1 sor 379. hrsz. a. foglalt Müller Sándor és neje Schwarc Róza magyarkanizsai lakosnak írt ingatlanra és a végrehajtási törvény 156. §-ának d) ponja értelmében egészben elárverezendő ingatlanra az árverést 800 K. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi október hó 14. napjának d. e. 9 órajakor magyarkanizsa községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 80 kor. — fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1-81. LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zentán, 1904. év július hó 16. napján.
Jakó, kir. aljárásbíró

Árverési hirdetmény.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy az üzl. szabályzat 58. §. értelmében: I bál 27 klg. sulyu kézmű f. hó 21-én d. e. 10 órakor a zentai állomáson el fog árvereztetni.

Szeifert
állomási főnök.

Eladó ház!

Folyó-utcában 581 számú ház amely áll 2 szoba, honyha, éléskamra és szőlős kertből szabadkézből azonnal eladó.
Bővebb felvilágosítással szolgál.

Burány István
asztalos mester Folyó u. 600 sz. a.

Háromszori bekenésre

megszabadul kellemetlen lábizzadásától
Egy korona beküldése ellenében (tiz levéljegy) bérmentve küldi Riesz, Halas

Fehérmű varrónők
állandó alkalmazást nyerhetnek

KLEIN IGNÁTZ

fehérmű üzletében.

Salon garnitur eladó.

Teljesen új salon garnitur helyszüke miatt eladó. Ugyanott többféle butornemű is eladó.
Hogy hol, megmondja a kiadóhivatal.

SZÖLŐ VESSZŐ ELADÁS.

Aluirt immunis homok szőlő telepén Szanádon egy 1/4 millió sima szőlő vessző jól beérett, peronoszpóra lisztharmat és jégverés mentes őszi vagy tavaszi szállításra eladók.

Olasz Rizlingi	ezre	3 forint.	Aramon	ezre	3 forint
Nagy Burgundi	"	3 "	Szlanka menka	"	3 "
Kövi Dinka	"	3 "	Vörös sasza	"	5 "
Kadarka	"	3 "	Fehér sasza	"	5 "
Oporto	"	3 "			

Továbbá csemege különlegességek 60 féle fajban ára 1000 darabonkin 6 forint.

VARTUS ALAJOS szőlő birtokos Szanádon.

ÜZLET ÁRVÉTEL.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a baromfi-piacz-
térén, Kikircs János ur emeletes házában levő Kikircs Noé-féle

női-, férfi- és gyermekcipő-üzletet

átvettem, melyet 15 év alatt Papp József jóhírnevű
cipész üzletében szerzett sokoldalu tapasztalataim
folytán tovább fogok vezetni. — Javítások gyorsan
o o o o o és pontosan készíttetnek. o o o o o

Tisztelettel Karabás Emil cipész me-ter

Nagy raktár fehérműekben.

ÚJ ÜZLET!

Tisztelettel értesitem Zenta és vidéke közönségét miszerint Eötvös utca
Kráhl Mór vaskereskedő házában a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

cipő-, kalap- és uridivat kereskedést
nyitottam.

Évek óta egyedüli célom volt üzletfeleim és a nagyközönség igényeit
minden tekintetben kielégíteni, ezokból tisztelettel kérem nagybecsű pártfogásukat.

Tisztele tel **Schlesinger W. Soma** kereskedő.

Női kolloerek és karmantyuk.

Diszmű-könyvkötészet

MAGYAR IPAR!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy újabb szakképzettségi ismeretek be-
szerzése után Zen án a szabadkai utcában **diszmű-könyvkötészetet** rendeztem be, a hol úgy géppel,
mint kézi munkával a legerősbb

kötésű és legdíszesebb, aranyozott és mintázott munkákat
álthatom elő.

AZ ÁLTALAM HASZNÁLT ANYAG MIND ELSŐRENDŰ MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Az **árak** a 25 %-kal olcsóbbak s ezenkívül munkáim minőség tekintetében a
gyári áraknál 25 %-kal olcsóbbak s ezenkívül munkáim minőség tekintetében a
gyári készítmények fölött az által is előny-

ben vannak, hogy az iver gyors kiesése az én munkáimnál ki van zárva.

Iskola könyvek kötésére a legnagyobb gondot fordítom, a legerősbb kötetést és a leg-
jobb táblát és vásznat alkalmazom.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kérvé vagyok

kitűnő tisztelettel

TÓTH ANDRÁS

diszmű-könyvkötő.